

Productieverhoging door efficiencyverbeteringen

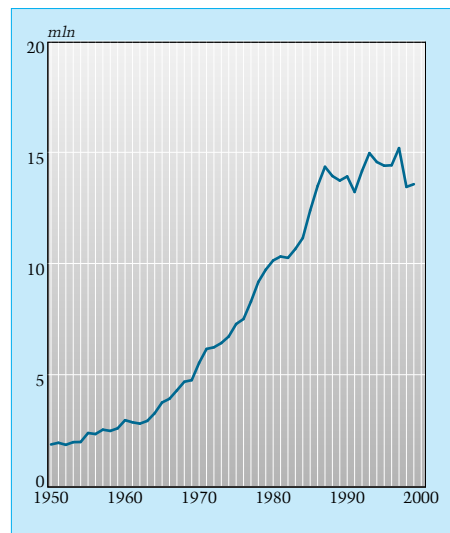
Snel herstel varkensstapel

De laatste vijftig jaar is de intensieve veehouderij spectaculair gegroeid. Het aantal vleeskalveren nam toe van 3 duizend in 1950 duizend tot 753 duizend in 1999, het aantal varkens nam in diezelfde periode toe van 1,9 miljoen stuks tot 13,6 miljoen stuks. De sterke groei van de intensieve veehouderij maakte van boerenbedrijven grootschalige, efficiënt producerende ondernemingen.

Specialisatie en schaalvergroting kenmerken de ontwikkeling van de varkenshouderij in het laatste kwart van de twintigste eeuw. Het aantal varkens per bedrijf is sinds 1975 meer dan verviervoudigd. Zo heeft een bedrijf nu gemiddeld ruim 400 vleesvarkens. Gespecialiseerde bedrijven hebben er zelfs twee keer zoveel. Hoewel het aantal bedrijven met varkens behoorlijk afnam, groeide de varkensstapel gestaag tot 15,2 miljoen stuks in 1997. Hiervan zijn ongeveer 7,5 miljoen vleesvarkens, ruim 1,5 miljoen fokvarkens en 6 miljoen biggen.

In het voorjaar van 1997 brak in Nederland de varkenspest uit. Binnen een paar maanden kelderde het aantal varkens van 15,2 miljoen stuks naar 11,4 miljoen stuks. Bij de eerstvolgende landbouwtelling in 1998 werden echter al weer 13,4 miljoen varkens geteld. Inmiddels zijn dat er 13,6 miljoen, zo blijkt uit de *Landbouwtelling 1999*.

Varkens

Doelmatiger werken

Vooral in de zeugenhouderij behaalden de boeren goede resultaten. Het aantal zeugen nam toe en er werd doelmatiger gewerkt. Daardoor nam het aantal levendgeboren biggen toe tot elf per worp. Dankzij betere huisvesting en veterinaire zorg verminderde de uitval van biggen. Door de biggen korter te zogen kan de zeug vaker drachtig worden. Bracht een zeug vroeger elke zeven maanden jongen ter wereld, tegenwoordig gebeurt dit elke vijf maanden. Het betekent dat een zeug 2,3 keer per jaar werpt.

Deze efficiencyverbeteringen resulteerden in een productieverhoging van maar liefst 45 procent per dier. Een zeug bracht in 1970 elk jaar 15 biggen groot, in 1998 zijn dat er 22.

Van kist naar groepshuisvesting

In het begin van de jaren zestig was een groot overschot aan kalveren uit de melkveehouderij. Gespecialiseerde bedrijven plaatsten deze

kalveren in kleine hokjes. Later zijn deze kistkalveren in groepen gehuisvest met strooisel als bodembedekker.

Vleeskalveren worden hoofdzakelijk met melk en een beetje kuilvoer gevoerd om vóór de leeftijd van 7 maanden te worden geslacht. Afhankelijk van de samenstelling van het voer ontstaat wit of roze kalfsvlees. In 1999 was er in ons land een record aantal vleeskalveren van 753 duizend. Ongeveer 15 procent is bestemd voor de productie van roze vlees, de rest is witvleesproductie. De helft van alle vleeskalveren wordt gehouden in de provincie Gelderland.

Strengere voorwaarden

De intensivering van de productie heeft ook een schaduwzijde. De mestoverschotten van de intensieve veehouderij zijn een zware belasting voor het milieu. Het was, en is, moeilijk om de geproduceerde mest op een verantwoorde manier kwijt te raken. De regelgeving van de overheid is er de laatste jaren dan ook op gericht om de veestapel niet verder te laten groeien en de bemesting van akkerbouw- en grasland aan strenge voorwaarden te binden.

Ook het dierenwelzijnsaspect heeft de intensieve veehouderij de afgelopen jaren een slecht imago bezorgd. Veel varkens- en vleeskalverenbedrijven geven hun dieren meer bewegingsvrijheid en hebben de individuele boxen gesloopt en gezorgd voor groepshuisvesting.

Folkert van der Werf en Remko Koeman

Vleeskalveren

